

Eesti Radioloogia Ühingu seisukoht rinnavähi mammograafilisest sõeluuringust

Eesti Radioloogia Ühingu võttis 1998.aastal vastu seisukoha rinnavähi ja tema tüsistuste diagnoosimise kohta (http://www.ery.ee/uploads/files/ery_seisukoht_mammograafia_kohta_taiendatud.doc). Seoses Vähisõeluuringute registri loomisega alates 2015.aastast peab Eesti Radioloogia Ühingu vajalikuks esitada täiendavalt alljärgneva seisukoha, mis ei muuda kehtetuks 1998.a. vastu võetud seisukohta.

Rinnavähi sõeluuring on oluline meede välditava töövõimekaotuse ja välditava suremuse vähendamiseks. Nende eesmärkide saavutamiseks on vajalik rinnavähi sõeluuringu alase tegevuse korrastamine. Käimasolev Vähisõeluuringute registri loomine SoM poolt on tänuväärne ja vajalik samm vähi varase avastamise sõeluuringuprogrammide tõhusama toimimise ja kvaliteedi tagamisel. Samas on mammograafilise sõeluuringu edukuse (rinnavähki suremuse langus populatsioonis) eeltingimuseks piisavalt lai sihtgrupp.

Rinnavähi mammograafiline sõeluuring Eestis ei järgi praegu Euroopa Nõukogu vähi sõeluuringute läbiviimise olulisi soovitusi EL liikmesriikidele (1). Euroopa mammograafilise sõeluuringu kvaliteedijuhised (2) näevad ette skriinida naisi vanuses 50-69. Eesti on Euroopa Liidu liikmesriikidest ainuke riik, kus rinnavähi sõeluuringule kutsumine lõpetatakse naise 62-aastaseks saamisel. Iirimaal skriinitakse naisi kuni vanuseni 65 eluaastat. Kõik teised liikmesriigid - vähemalt kuni 69-nda eluaastani. TÜ Tervishoiu Instituudi 2013 raportis (3) on toodud ettepanekud sõeluuringu paremaks korraldamiseks. Väljavõte dokumendist: „Sõeluuring tuleb teha kättesaadavaks ka ravikindlustuseta naistele ja rahastada seda riigieelarvest, et välistada ravikindlustatuse mõju selle teenuse kasutamisele. /---/ Tuleb laiendada sõeluuringu sihtrühma (praegu 50–62 a) kuni 68. eluaastani.... " Ka Riiklikus Vähistrateegias (4), mis võeti vastu aastal 2007 on rinnavähi sõeluuringu juures märgitud eesmärgina sihtrühma vanuserühma laiendamine.

Aastal 2013 avastati Eestis sõeluuringul 155 esmast rinnavähki, aga samas haigestub rinnavähki Eestis igal aastal üle 600 naise. Selleks, et rinnavähk avastataks varases staadiumis (üldjuhul juba enne selle kliinilist avaldumist) tuleb mammograafilise sõeluuringu osakaalu rinnavähi diagnoosimisel tõsta. Aastatel 2000-2009 diagnoositi esmast rinnavähki: 50-59 vanuses (selles vanuses naisi kutsuti sõeluuringule) 1551 naisel. Vanuses 60-69 diagnoositi esmane rinnavähk 1462 naisel. Ilmne on, et senine sõeluuringu sihtgrupp on Eestis praegu liiga kitsas ja põhjendatud oleks selle laiendamine vanemate naiste osas vähemalt kuni 69.eluaastani. Ka veidi nooremate naiste osas oleks sõeluuring põhjendatud - vanuses 45-49 vanuses haigestus rinnavähki ajavahemikul 2000-2009 kokku 606 naist. Kuna vähi avastamine mammogrammidel on tundlikum vanemas eagrupid, siis piiratud ressursside tingimustes oleks põhjendatud alustada sihtgrupi laiendamist vanemast eagrupidist (kuni 69 eluaastani).

Vastu võetud ERÜ Üldkoosolekul

Viljandis

13.12.2014

Viited:

- (1) COUNCIL RECOMMENDATION of 2 December 2003 on cancer screening (2003/878/EC)
- (2) European Guidelines for quality assurance in breast cancer screening and diagnosis. 4th edition European Commission. 2006
- (3) TÜ Tervishoiu Instituut 2013. Raport – Mammograafia rinnavähi sõeluuringus. <http://rahvatervis.ut.ee/handle/1/5683>

(4) Riiklik Vähistrateegia aastateks 2007-2015.

http://rahvatervis.ut.ee/bitstream/1/125/1/Sotsiaalministeerium2007_7.pdf